

150-JARIG JUBILEUM "CERES" TE SPIJK

door Ina Martens.

Op 26 mei 1990 vond onder auspiciën van de Stichting 'De Groninger Molen', eigenaresse van de koren- en pelmolen *Ceres* te Spijk, een jubileum-viering plaats.

Eigenlijk was het een jaar te laat voor dit festijn, immers als het bouwjaar van de *Ceres* 1839 is, dan was het in 1989 150 jaar geleden dat de molen gebouwd werd. Tijdens de voorbereidingen voor het feest vorig jaar bleek dat er niet met de molen gedraaid mocht worden. En een molen, die niet kan draaien, is niet echt jarig. Daarom werd deze verjaardag dit jaar gevierd.

Mevrouw Ina Martens, voorzitter van de Stichting 'De Groninger Molen', heeft op deze dag een toespraak gehouden, waarin het wel en wee van de molen, vooral in de laatste tien jaar, duidelijk naar voren is gebracht. Het is de redactie van 'De Zelfzwichter' een genoegen u dit verhaal hierbij in zijn geheel weer te geven.

Bij een jarige, die zo'n respectabele leeftijd heeft bereikt als de *Ceres*, blijf je even stilstaan bij de hoogte- en dieptepunten uit het bestaan van de molen.

Aangezien er veel te vertellen zal zijn over de eerste jaren van de molen, zal ik mij toch beperken tot de laatste tien jaar van de *Ceres*.

Eind zeventiger, begin tachtiger jaren was de *Ceres* al zo'n 125 jaar het familiebezit van de familie Keizer. De laatste ambachtelijke mulder op deze molen was de heer Rummelt Keizer, die zich vanwege het zware lichamelijke werk, wat het muldersvak kenmerkt, al eerder had laten uitkopen. De heer Keizer en zijn vrouw konden daarna ook de lasten van het maaltvaardig houden van de molen niet meer opbrengen en zochten een nieuwe eigenaar voor de *Ceres*.

Ze hadden de molen te lief om haar maar aan de eerste de beste speculant over te doen, daarom werd de Stichting Groninger Molenvrienden aangezocht om de molen te kopen.

Op 30 juni 1982 passeerde om 15.00 uur in het muldershuis bij de *Ceres* de akte van eigendom van deze molen

en ging het familiebezit over in stichtings-handen.

De heer Keizer zou nog wel op vrijwillige basis met de molen werken en beiden bleven zij gasten op de molen ontvangen. De toenmalige gemeente Bierum verplichtte zich naast de bijdrage in het normale onderhoud, een extra bedrag per jaar bij te dragen voor een beter onderhoud van de molen én een eenmalige subsidie voor het herstel te leveren. Want mét de molen kwamen óók de zorgen om de molen bij de nieuwe eigenaar terecht.

De Godin van de Landbouw en de Veldvruchten, waar *Ceres* voor staat, verkeerde in een zeer zorgwekkende toestand.

Het restauratieplan, dat molenmaker Dunning v/h Bremer had opgesteld toen de onderhandelingen over de molen tussen beide partijen vorm kregen, eindigde op het bedrag van f 111.617,38. Toentertijd (1982) was er geen enkel vooruitzicht op een snelle restauratie, zodat de nieuwe eigenaar niets anders overbleef dan een meerjarenplan op te stellen.

In de jaren 1982 t/m 1984 is in totaal f 66.457,17 in een drietal fasen aan de molen verspijkerd!

Fase 1: behelsde de veiligheid in, op en aan de molen en het nemen van maatregelen om verder verval te voorkomen (het beruchte inwateren).

Fase 2: kenmerkte zich door het vernieuwen en verbeteren van het wiekenkruis.

Toen fase 3 werd afgesloten, had de *Ceres* een nieuw rietdek. En toen was het geld op!!!

Ondanks financiële hulp van de overheden, fondsen en banken reikte de polsstok op dat moment niet verder, terwijl er nog diverse mankementen verholpen moesten worden. We moesten wachten op betere tijden. Ondertussen kon onder het mom van het normale onderhoud, dankzij de extra bijdrage van de gemeente Bierum, ook veel opgelost worden.

Inmiddels stond er beleidsmatig ook het één en ander te gebeuren. Door een reorganisatie in de Groninger molenwereld in 1986 werd de Stichting 'De Groninger Molen' erfvolgver van de Stichting Groninger Molenvrienden en zodoende de nieuwe eigenaar van de *Ceres*.

Tengevolge van de decentralisatie kwam het landelijk restauratiebeleid geheel voor verantwoording van de gemeenten. Monumenten-eigenaren moesten zich nu als eerste bij de gemeente vervoegen, indien zij restauratieplannen hadden.

Toen in 1988 bleek dat de 'schoenen' van de *Ceres*, zijnde de stiepen, vernieuwd moesten worden en in 1989 de problemen met het boventafelement zich aandienenden, waardoor de molen niet meer gekruide en gedraaid mocht worden, zocht de Stichting 'De Groninger Molen' contact met het gemeentebestuur van Bierum. Het moest toch mogelijk zijn, ook in het licht van dit jubileum, dat de nog ontbrekende herstelplannen nu verwezenlijkt zouden kunnen worden.

Het past ons hier en nu het voormalig gemeentebestuur van Bierum nog

hartelijk te danken om het voor 1991 geplande bedrag van f 40.231,- naar 1989 te schuiven, zodat de nodige herstellingen vervroegd uitgevoerd kunnen worden.

Onze dank gaat ook uit naar het bestuur van de gemeente Delfzijl, waar Spijk nu bij heringedeeld is, die zich commiteerde aan het besluit van het Bierumer bestuur.

Sinds de overname van de molen in 1982 tot aan de dag van vandaag is er voor f 112.000,- gerestaureerd in een vijftal fasen én voor f 58.000,- aan onderhoud gepleegd.

Zijn nu alle mankementen verholpen en zijn alle wensen nu vervuld? Helaas niet! De laatste klus, het potdekselen van het onderchaktant dient nog voor zo'n f 20.000,- gerealiseerd te worden. Maar hoe? Dat zien we morgen dan wel weer!

We hopen in 1992 na 10 jaar de totale restauratie van de *Ceres* gereed te hebben, die dan in zijn totaliteit de twee ton bereikt zal hebben. Dat is veel geld en moeite voor zo'n oude dame! Een totale face-lift!

Wij hebben dat graag gedaan, zodat de *Ceres* weer jaren mee kan. Zodat de familie Keizer, de bevolking van Spijk, Delfzijl en onze provincie en alle gasten, die de molen bezoeken, met volle teugen kunnen genieten van de hernieuwde charme van de *Ceres*. Voor de toekomst moet goed onderhoud en regelmatig werken met de molen voorkomen, dat er ooit weer zo'n restauratie moet plaatsvinden. Daarvoor vragen wij de inzet van u allen, immers dit met gemeenschaps-geld gerestaureerde monument is een gemeenschappelijke verantwoordelijkheid.

